

การยึดมั่นในจรรยาบรรณและยึดคัด กระทำในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรม

ข้อ 3

ข้าราชการต้องยึดมั่นในจรรยาบรรณและยึดคัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรม โดยอย่างน้อยต้องวางตนดังนี้

(3) ต้องรายงานการดำรงตำแหน่งทั้งที่ได้รับค่าตอบแทนและไม่ได้รับค่าตอบแทนในนิติบุคคลซึ่งมิใช่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน ราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นของรัฐและกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ต่อหัวหน้าส่วนราชการและคณะกรรมการจรรยาบรรณ ในกรณีที่การดำรงตำแหน่งนั้น ๆ อาจขัดแย้งกับการปฏิบัติหน้าที่หรืออาจทำให้การปฏิบัติหน้าที่เสียหายความในข้อนี้ให้ใช้บังคับกับการเป็นลูกจ้าง การรับจ้างทำของ การเป็นตัวแทน การเป็นนายหน้าและการมีนิติสัมพันธ์อื่นในการทำงานเองเดียวกันด้วย

เจาะประเด็นตามความเข้าใจ (ของเราเอง)

ประเด็นสำคัญของข้อนี้ ได้แก่

(3.1) หน่วยงานยอมรับว่าบุคลากรของหน่วยงานอาจไปดำรงตำแหน่งในหน่วยงานเอกชน ซึ่งเป็นตำแหน่งที่อาจมีค่าตอบแทนให้ แต่ข้าราชการผู้นั้นจะต้องพิจารณาด้วยว่ากิจการของเอกชนที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้องโดยดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งอยู่ด้วยนั้น จะมีวัตถุประสงค์เป้าหมายของหน่วยงานที่อาจมีส่วนทำให้ตัวข้าราชการผู้นั้นไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ในราชการอย่างตรงไปตรงมาหรืออาจถึงทำให้ราชการเสียประโยชน์

(3.2) ประเด็นสำคัญของข้อนี้ จึงไม่ได้อยู่ที่การไปดำรงตำแหน่งในหน่วยงานของเอกชนนั้น ได้รับค่าตอบแทน หรือไม่ได้รับหรือได้รับมากน้อยเพียงใด หากแต่เพื่อให้ทราบว่า กิจการของเอกชนที่เข้าไปเกี่ยวข้องนั้น จะทำให้ข้าราชการผู้นั้นเสี่ยงต่อการทำผิดจรรยาบรรณหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

กรณีตัวอย่าง

ในการอบรมประมวลจริยธรรมให้แก่ข้าราชการใหม่จากหลายหน่วยงาน

ขณะที่นายวิทยา วิทยากรได้เริ่มอธิบายถึงประมวลจริยธรรมข้อ 3 (3) ที่กำหนดให้ข้าราชการต้องรายงานการดำรงตำแหน่งทั้งที่ได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ได้จากนิติบุคคลที่ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ หนึ่ง ๆ ข้าราชการใหม่ก็ยกมือขึ้นถามกันเพ่งแป้

นายณัฐวุฒิ หนึ่งในข้าราชการใหม่จากกรมประมง ข้องใจเป็นอย่างยิ่งว่า “อาจารย์ครับ ทำไมผมจะต้องมารายงานว่าผมได้เงินเดือนเท่าไรหรือจากการเป็นที่ปรึกษาบริษัทเฟอร์นิเจอร์ที่บ้านผมด้วยล่ะครับ มันเรื่องส่วนตัวไม่ใช่หรือครับก็เงินเดือนข้าราชการก็มีให้แค่นี้ ผมก็ต้องอาศัยรายได้ทางอื่นด้วย ถ้าพึ่งเงินเดือนข้าราชการก็อยู่ไม่ได้หรอกครับ”

“ผมเข้าใจว่าเงินเดือนเริ่มต้นของข้าราชการใหม่ไม่ได้สูงเท่าเอกชน และหลาย ๆ คนก็ถูกพ่อแม่ว่าจ้างให้มารับราชการ” วิทยากรเริ่มอธิบาย “ประมวลจริยธรรมข้อนี้ไม่ได้มีเจตนาไปล้วงข้อมูลส่วนตัวนะครับ แต่เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประโยชน์ส่วนตัวของข้าราชการกับประโยชน์ของทางราชการ โดยอาศัยสำนึกของตัวข้าราชการเองในการที่จะรายงานข้อมูลเหล่านี้เป็นหลักการว่าการรายงานเช่นนี้แสดงถึงการยืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้องครับ”

“อาจารย์วิทยาคะ” นางสาวกนกวลี ข้าราชการใหม่ของกรมทรัพย์สินทางปัญญา ยกมือขึ้นถาม “ปัจจุบันดิฉันเป็นที่ปรึกษาบริษัทค้าข้าวของคุณพ่ออยู่ และก็มีค่าตอบแทนเพื่อจ้างดิฉันให้มารับราชการนี้แหละคะ ดังนั้น ดิฉันไม่ควรรับค่าตอบแทนแล้วให้คุณพ่อจ่ายค่าจ้างมาเป็นข้าราชการต่างหากใช่ไหมคะ”

“จริง ๆ แล้ว ประเด็นหลักไม่ได้อยู่ที่ค่าตอบแทนครับ แต่อยู่ที่เราแยกแยะได้หรือไม่ว่ากิจการของนิติบุคคลที่เราไปดำรงตำแหน่งนั้นมีประเด็นสุ่มเสี่ยงที่จะทำให้เราไม่สามารถปฏิบัติงานราชการได้อย่างถูกต้องตามปกติหรือเปล่า อธิบายง่าย ๆ ว่า อย่างคุณณัฐวุฒิ มีบริษัทเฟอร์นิเจอร์ หากทำงานกรมป่าไม้ มันก็คิดว่าสุ่มเสี่ยงอยู่มาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการออกใบอนุญาตทำไม้ไหม้ครับ อย่างคุณกนกวลีนี้ วันนี้อยู่กรมทรัพย์สินทางปัญญา คุณเหมือนจะไม่มีปัญหาอะไร แต่ถ้าวันพรุ่งนี้ย้ายไปอยู่กรมการค้าภายใน คุณกนกวลีจะรู้ข้อมูลเชิงลึก เเงนนโยบายเรื่องข้าวจากกรม แล้วยังไงครับ มันก็จะเป็นประเด็นนะครับ” วิทยากรเริ่มร่ายยาว “ดังนั้น ที่ผมจะขอย้ำคือ สำนึกของพวกเราเองต่างหากที่จะต้องพิจารณาอย่างลึกซึ้งว่า กิจการที่ไม่ใช่ราชการของเราจะทำให้เราทำงานราชการอย่างตรงไปตรงมาไม่ได้หรือเปล่า การรายงานเช่นนี้มันจะเป็นเกราะป้องกันพวกเราโดยแสดงความสุจริตใจเป็นอย่างแรก และเป็นเครื่องเตือนใจให้ทำงานราชการอย่างตรงไปตรงมาเป็นลำดับสอง”

“นี่ ๆ ลิลาวดี” ปองศักดิ์ ข้าราชการใหม่ของกรมหนึ่งหันไปจิบปากกระซิบกับเพื่อนสาวที่มาอบรมด้วยกัน “มัวแต่เก๊กหน้าหล่อ ทำหน้าสวย บอกว่า พ่อจ้างมา ๆ ให้รับราชการ ถามกันอยู่ได้คืนัก โคนวิทยากรว่าไปถึงจิตสำนึกเลย... สม... หุหุ”

“ไปว่าเขาทำไมเธอ ฟังก็ได้ความรู้ออก” แล้วลิลาวดีก็ตอกกลับ “เธอก็เหมือนกัน ยายปองศรีอย่าไปปลิมารายงานนะว่าที่ทำงานอยู่ทุกวันนี้ละ มีรายได้จากเอกชนโดยการเป็นคนเดินโพยให้ที่บ้านด้วย”

ว่าด้วยเรื่อง "จิตสำนึก"

